Viết Prompt hiệu quả cho các tác vụ học tập

I. Lựa chọn và phân tích tác vụ học tập

1. Tóm tắt một tài liệu học thuật: Khái niệm văn hóa và các khái niệm khác (Cơ sở văn hóa Việt Nam, Trần Quốc Vượng, NXB Giáo dục, 2018)

- Mục tiêu:
- Chắt lọc những luận điểm của tác giả về khái niệm văn hóa và so sánh với các khái niệm cận kề (văn minh, văn hiến, văn vật).
- Tóm tắt đầy đủ, chính xác nội dung tài liệu, không thêm các đánh giá khác.
- Sắp xếp thông tin logic, mạch lạc, giúp người đọc dễ phân biệt.
- Thách thức:
- Nếu prompt không đủ chặt chẽ, AI có xu hướng bỏ qua tài liệu cụ thể được yêu cầu và tự động đưa ra các định nghĩa đại trà về văn hóa có sẵn trên internet.
- Yêu cầu AI giữ được sự chuẩn xác của thuật ngữ mà vẫn diễn đạt lại cho dễ hiểu.
- Giới hạn bối cảnh prompt để không bị thiếu thông tin.

2. Giải thích một khái niệm phức tạp: “Văn hóa”

- Mục tiêu:
- Giải thích tường minh, dễ hiểu về khái niệm trừu tượng văn hóa.
- Cung cấp các ví dụ thực tế, toàn diện để thấy được sự đa dạng của văn hóa.
- Trình bày theo nhiều khía cạnh khác nhau: nhân học, xã hội học,..
- Thách thức:
- Vì văn hóa là phạm trù rộng nên nếu prompt viết chung chung thì câu trả lời sẽ lan man.
- Cân bằng giữa tính học thuật và tính dễ hiểu.

3. Tạo bộ câu hỏi ôn tập cho chủ đề Văn hóa

- Mục tiêu:
- Tạo ra hệ thống câu hỏi toàn diện, nhiều cấp độ, bám sát nội dung giáo trình.
- Thiết lập nhiều dạng câu hỏi khác nhau.
- Cung cấp đồng thời cả đáp án và lời giải thích chi tiết cho từng câu hỏi.
- Thách thức:
- Đảm bảo AI bám sát theo nội dung.
- Cung cấp dạng câu hỏi phù hợp cho các đối tượng khác nhau.

II. Xây dựng các phiên bản Prompt

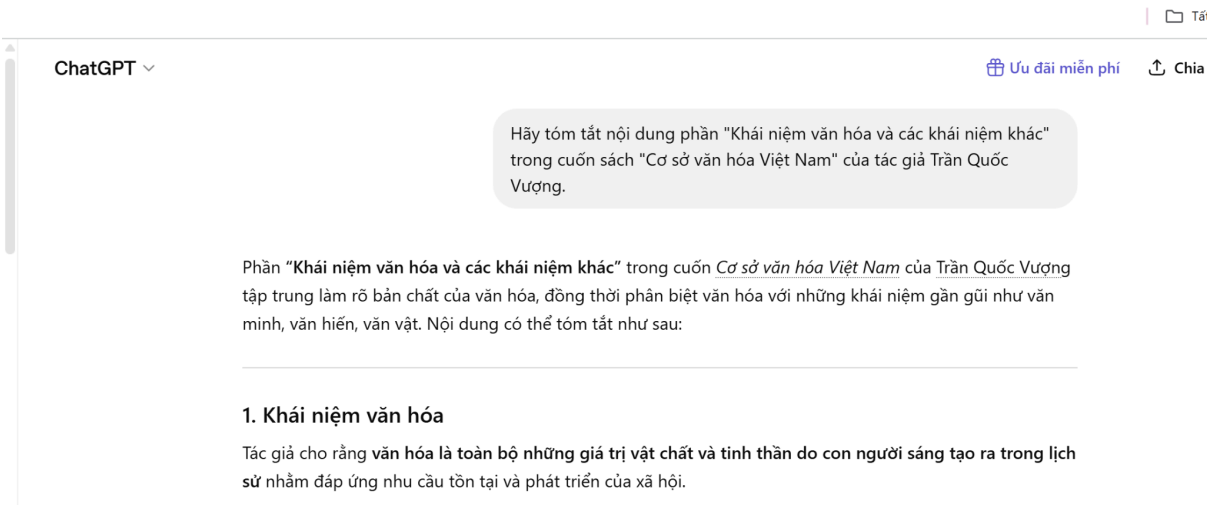
Tên tác vụ	Pr cơ bản	Pr cải tiến	Pr nâng cao
1	Hãy tóm tắt nội dung phần "Khái niệm văn hóa và các khái niệm khác" trong cuốn sách "Cơ sở văn hóa Việt Nam" của tác giả Trần Quốc Vượng.	Tôi cần tóm tắt nội dung học thuật của phần "Khái niệm văn hóa và các khái niệm khác" thuộc tác phẩm "Cơ sở văn hóa Việt Nam" (Trần Quốc Vượng, NXB Giáo dục, 2018). Hãy trình bày bản tóm tắt theo cấu trúc sau: 1. Định nghĩa cốt lõi: Cách Giáo sư Trần Quốc Vượng định nghĩa về "Văn hóa". 2. So sánh khái niệm: Lập bảng so sánh giữa Văn hóa với 3 khái niệm cận kề: Văn hiến, Văn vật, và Văn minh theo các tiêu chí (Tính vật chất/tinh thần, Tính lịch sử, Phạm vi áp dụng). Yêu cầu: Ngắn gọn, súc tích, giữ nguyên các thuật ngữ chuyên ngành của tài liệu gốc.	Bạn là một Giáo sư chuyên ngành Văn hóa học, sở hữu kiến thức sâu sắc về giáo trình "Cơ sở văn hóa Việt Nam" của Trần Quốc Vượng (NXB Giáo dục, 2018). Hãy giúp tôi tóm tắt và hệ thống hóa chương "Khái niệm văn hóa và các khái niệm khác" để phục vụ nghiên cứu học thuật theo các bước sau: Bước 1: Trích xuất định nghĩa chính xác của Trần Quốc Vượng về văn hóa, chỉ rõ các đặc trưng cốt lõi (tính hệ thống, tính giá trị, tính nhân sinh, tính lịch sử) nếu có trong văn bản của ông. Bước 2: Phân tích logic của tác giả khi phân biệt văn hóa với văn hiến, văn vật và văn minh. Bước 3: Tổng hợp toàn bộ nội dung so sánh trên thành một bảng tường minh để người học dễ nắm bắt. Yêu cầu: Chỉ sử dụng dữ liệu và quan điểm học thuật chuẩn xác của Trần Quốc Vượng trong cuốn sách nêu trên. Không trộn lẫn với định nghĩa của các học giả khác (như Trần Ngọc Thêm) hoặc các định nghĩa đại trà trên Internet. Giọng văn hàn lâm, khách quan.
2	Hãy giải thích khái niệm "Văn hóa" là gì một cách dễ hiểu	Hãy giải thích khái niệm "Văn hóa" dưới góc độ Xã hội học và Nhân học cho đối	Bạn là một nhà nghiên cứu văn hóa kiêm một chuyên gia truyền thông giáo dục, nổi tiếng với khả năng biến các

	nhất.	tượng là sinh viên năm nhất đại học. Nội dung giải thích cần bao gồm: 1. Định nghĩa: Diễn đạt khái niệm một cách tường minh, tránh quá trừu tượng. 2. Các thành tố cấu thành: Phân chia rõ ràng giữa văn hóa vật thể và văn hóa phi vật thể. 3. Ví dụ minh họa: Cung cấp ít nhất 3 ví dụ thực tế trong đời sống hàng ngày (như ẩm thực, giao tiếp, trang phục) để làm rõ khái niệm.	khái niệm trừu tượng vĩ mô thành bài giảng cực kỳ cuốn hút và dễ tiếp thu. Hãy giải thích khái niệm phức tạp "Văn hóa" cho sinh viên. Bước 1: Phân tích toàn diện và chi tiết về văn hóa cũng như các khía cạnh về văn hóa. Bước 2: Giải thích sâu hơn về các lớp nghĩa của văn hóa trong các khía cạnh trên. Bước 3: Đưa ra các ví dụ minh họa về văn hóa. Yêu cầu: Học thuật, truyền cảm hứng, ngôn từ sắc sảo nhưng dễ tiếp cận.
3	Hãy tạo 5 câu hỏi ôn tập kèm đáp án về chủ đề Văn hóa.	Hãy thiết kế một bộ câu hỏi ôn tập gồm 5 câu về chủ đề "Cơ sở văn hóa" (bao gồm định nghĩa, đặc trưng và các chức năng của văn hóa).Yêu cầu về cấu trúc: - 3 câu hỏi trắc nghiệm (mỗi câu 4 phương án A, B, C, D). - 2 câu hỏi tự luận ngắn gợi mở tư duy. - Cung cấp đáp án và lời giải thích ngắn gọn cho phần trắc nghiệm ở ngay bên dưới bộ câu hỏi.	Bạn là một Chuyên gia khảo thí và xây dựng chương trình đào tạo đại học ngành Văn hóa học/Việt Nam học. Hãy thiết kế một bộ câu hỏi ôn tập gồm 5 câu chất lượng cao cho chủ đề "Văn hóa" dựa trên các cấp độ nhận thức của Thang đo Bloom (Bloom's Taxonomy). Yêu cầu chi tiết về các câu hỏi: - Câu 1 (Cấp độ: Nhận biết): Câu hỏi trắc nghiệm về định nghĩa hoặc một đặc trưng cốt lõi của văn hóa. - Câu 2 (Cấp độ: Thông hiểu): Câu hỏi trắc nghiệm yêu cầu phân biệt giữa văn hóa và văn minh (hoặc văn hiến).

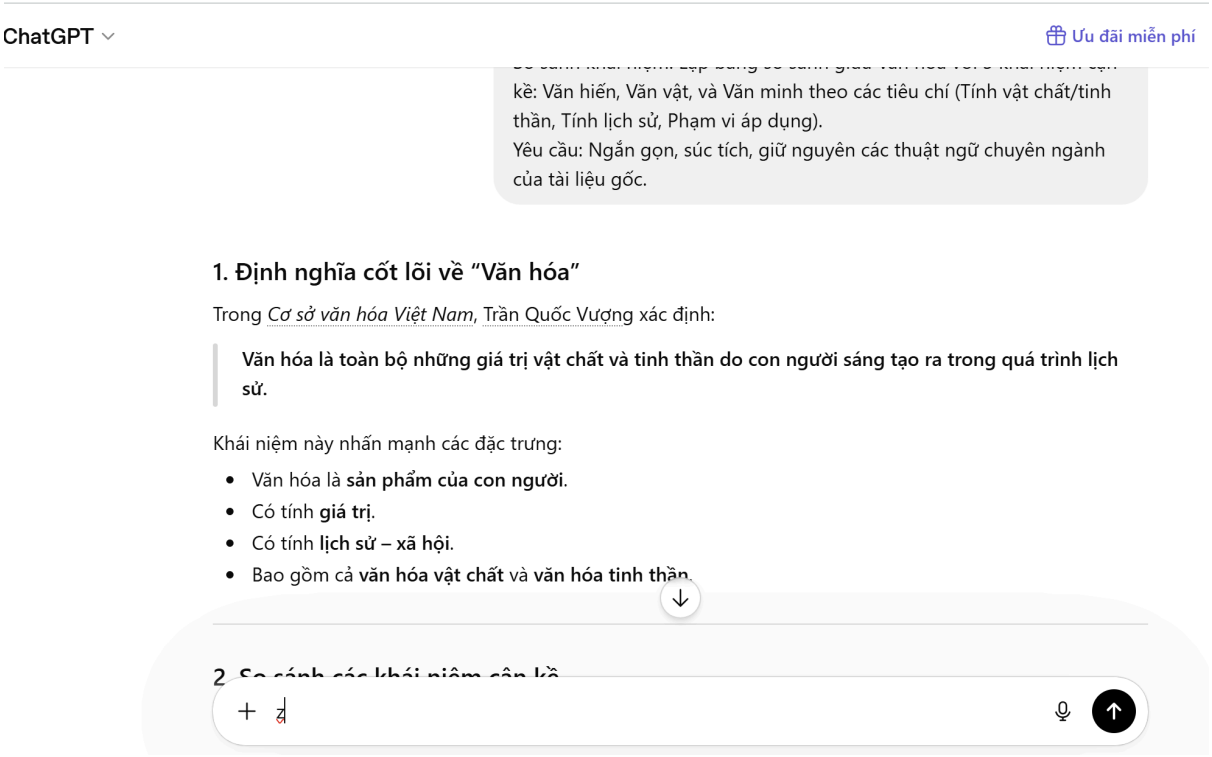
			- Câu 3 (Cấp độ: Vận dụng): Câu hỏi trắc nghiệm dạng tình huống thực tế, yêu cầu người học xác định chức năng của văn hóa (chức năng giáo dục, tổ chức, điều tiết...) - Câu 4 & 5 (Cấp độ: Phân tích / Đánh giá): Câu hỏi tự luận ngắn yêu cầu liên hệ thực tiễn (ví dụ: sự va chạm văn hóa trong thời kỳ toàn cầu hóa hoặc ảnh hưởng của văn hóa đại chúng đến giới trẻ).

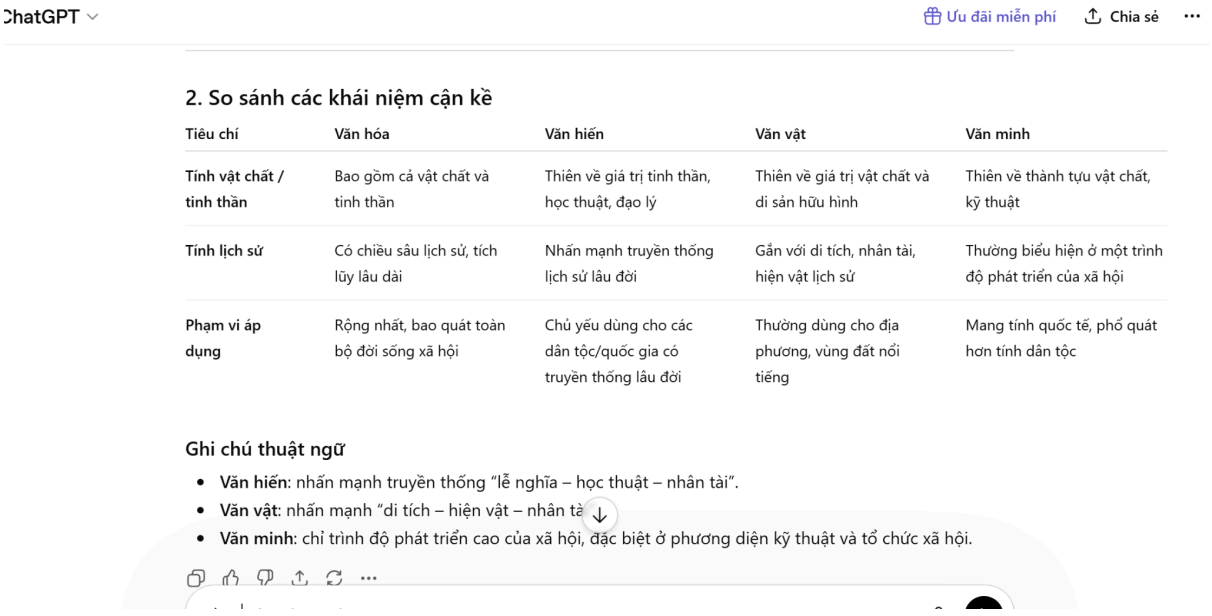
III. Thử nghiệm và so sánh kết quả

1. Prompt đơn giản

2. Prompt cải tiến

3. Prompt nâng cao: https://chatgpt.com/s/t_6a09e7d21adc819197cbd33af7720c4b

IV. Phân tích hiệu quả Prompt

Cấu trúc prompt phản ánh chính xác cấu trúc tư duy của người viết. Bạn không thể nhận được một câu trả lời sắc sảo từ một câu hỏi hời hợt. Prompt nâng cao không đơn thuần là công cụ điều khiển AI, nó là tấm gương phản chiếu năng lực hệ thống hóa kiến thức của chính người học trước khi bắt tay vào tương tác với công nghệ.

- Khi dùng prompt nâng cao tác vụ 1 và 2 với yêu cầu: "Bạn là Giáo sư chuyên ngành Văn hóa học...", chúng ta nghĩ đơn giản là đang bắt AI chơi trò đóng vai. Thực tế, câu lệnh này buộc LLM cô lập vùng trọng số (weights) liên quan đến các văn bản học thuật, luận văn, và sách giáo trình chuẩn mực.
- Ở prompt cơ bản, chúng ta yêu cầu AI những gì nó nên làm. Ở prompt nâng cao, chúng ta kiểm soát AI bằng những gì nó không được làm (Ví dụ: Tác vụ 1 "Không trộn lẫn với định nghĩa của học giả khác như Trần Ngọc Thêm").
- Trong tác vụ 2 nâng cao, cấu trúc ép AI đi qua mô hình "Tảng băng trôi" rồi mới đến ví dụ. Trong tác vụ 3, ép AI xác định mức độ Bloom rồi mới viết câu hỏi.

V. Các nguyên tắc và mẹo viết prompt hiệu quả dựa trên kết quả thử nghiệm.

1. Đưa ra bối cảnh, đối tượng, yêu cầu,.. cụ thể để AI có thể thu hẹp không gian tìm kiếm tri thức của mô hình vào phân vùng dữ liệu chất lượng cao.
    - Ví dụ:
- Prompt đơn giản: "Tóm tắt sách văn hóa của Trần Quốc Vượng."
- Prompt nâng cao: "Bạn là một Giáo sư chuyên ngành Văn hóa học, sở hữu góc nhìn hệ thống và lịch sử-nhân văn..."
- Hiệu quả: AI sẽ tự động bỏ qua giọng văn đại trà của các bài blog tóm tắt nhanh trên mạng, thay vào đó kích hoạt cấu trúc ngôn ngữ hàn lâm, nghiêm túc và có chiều sâu của một nhà nghiên cứu.

2. Đưa ra những yêu cầu, quy tắc mà AI không được vi phạm
    - Ví dụ
- Prompt đơn giản: "Phân biệt văn hóa, văn minh, văn hiến."
- Prompt nâng cao: "Chỉ sử dụng quan điểm học thuật của Trần Quốc Vượng trong tác phẩm năm 2018. Tuyệt đối không trộn lẫn với hệ thống phân loại cấu trúc luận của các tác giả khác hoặc các định nghĩa mang tính từ điển phổ thông."
- Hiệu quả: Tránh được sự hỗn loạn về mặt thuật ngữ, ép AI phải trung thành với một hệ tư tưởng cụ thể để phục vụ chính xác cho mục tiêu học tập học thuật.